

विद्या भवन बालिका विद्यापीठ

शक्ति उत्थान आश्रम लखीसराय

विषय संस्कृत दिनांक 24-06-2021

वर्ग अष्टम शिक्षक -राजेश कुमार पाण्डेय

एन० सी० ई० आर० टी० पर आधारित

 अभ्यासाः (Exercises)

1. विकल्पेभ्यः उचितपदं चित्वा रिक्तपदानि शुद्धानि कुरुत—
विकल्पों से उचित पद चुनकर रंगीन शब्दों को शुद्ध कीजिए—

- (i) नद्याः अभितः वृक्षाः सन्ति ।
(क) नदीम् (ख) नद्या (ग) नद्याम् (घ) नदी
- (ii) मम सार्धं रामः पठति ।
(क) मया (ख) मह्यम् (ग) मत् (घ) अस्माकम्
- (iii) रामं मोदकं रोचते ।
(क) रामः (ख) रामेण (ग) रामाय (घ) रामात्
- (iv) भगवन्तं नमः ।
(क) भगवते (ख) भगवान् (ग) भगवतः (घ) भगवति
- (v) कृष्णः कंसेन अलम् । ~~कंसेन~~
(क) कंसाय (ख) कंसम् (ग) कंसे (घ) कंसस्य

2. कोष्ठकात् उचितपदं चित्वा रिक्तस्थानानि पूर्यत—
कोष्ठक से उचित पद चुनकर रिक्त स्थानों को पूरा कीजिए—

- (i) सीता अनुगच्छति। (रामम्, रामस्य)
(ii) मोदकः रोचते। (रामम्, रामाय)
(iii) नमः। (भगवन्तम्, भगवते)
(iv) त्वं साकं आगच्छ। (मया, मम)
(v) बहिः क्रीडाक्षेत्रम् अस्ति। (विद्यालयात्, विद्यालयस्य)

3. कोष्ठकगतशब्दैः सह उचितविभक्तिं संयोज्य रिक्तस्थानानि पूर्यत—
कोष्ठक में दिए शब्दों के साथ उचित विभक्ति लगाकर रिक्त स्थानों को पूरा कीजिए—

- (i) सः गच्छति।
(ii) रामः सह गच्छति।
(iii) अहं शिक्षकाय धनं यच्छामि।
(iv) उमा पत्रं लिखति।
(v) राधा खादति।
- (गृह)
(जनक)
(भिक्षुक)
(कलम)
(हस्त)

4. निम्नपदानि आधृत्य वाक्यानि रचयत-
निम्न पदों को आधार बनाकर वाक्य बनाइए-

(i) विना	=	जलं विना कमलं न भवति
(ii) अलम्	=	शामः शिवपापं अलम्
(iii) सह	=	बालकः पित्रा सह गच्छति
(iv) अप्तितः	=	मातरं-पितरम् अर्चितः अर्चयति
(v) अद्य	=	अद्य अहम् एहं गमिष्यामि

क्रियाकलापाः (Activities)

- शब्दस्य धातोः च कारणात् परिवर्तनस्य कारणं किम् अस्ति? इति विषयम् अधिकृत्य छात्राः सामूहिकरूपे परस्परं चर्चां करिष्यन्ति।
शब्द एवं धातु के कारण परिवर्तन का क्या कारण है? इस विषय को लेकर छात्र सामूहिक रूप से परस्पर चर्चा करेंगे।
- कक्षायाः प्रथमा-द्वितीया-तृतीया-चतुर्थी-पञ्चमी-षष्ठी-सप्तमी एवम् सप्तविभागाः भविष्यन्ति। अध्यापकः सर्वान् प्रश्नान् प्रक्ष्यति। यः सर्वोत्तमाङ्कान् प्राप्स्यति, सः विजेता घोषयिष्यति।
कक्षा के प्रथमा-द्वितीया-तृतीया-चतुर्थी-पञ्चमी-षष्ठी-सप्तमी इस प्रकार सात विभाग होंगे। अध्यापक सबसे प्रश्न पूछेंगे। जो सबसे अधिक अंक प्राप्त करेगा, वह विजेता घोषित होगा।

स्वमूल्याङ्कनम् (Self Assessment)

कोष्ठकात् उचितं पदं चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत-
कोष्ठक से उचित शब्द चुनकर रिक्त स्थानों को पूरा कीजिए-

(i) बालकाः		प्रति गच्छन्ति।
(ii) सः		प्रणमति।
(iii) नृपः		धनं यच्छति।
(iv)		बहिः मा गच्छ।
(v) ते		जलम् आनयन्ति।

- (गृहस्य, गृहम्, गृहात्)
(मातुः, मात्रा, मातरम्)
(भिक्षुकम्, भिक्षुकस्य, भिक्षुकाय)
(कक्षाम्, कक्षायाः, कक्षायाम्)
(कूपम्, कृपात्, कूपस्य)

4-(v) अद्य अहं हट्टं गमिष्यामि।

